

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ!

Tisztelt Lőrinci lakosok!

A körülöttünk lévő világ folyamatosan változik. Ezek a változások veszélyeket hordoznak magukban. Fontos, hogy ezekre az új kihívásokra, veszélyekre megfelelő válaszreakciót adjunk.

Az emberi élet és az anyagi javak biztonsága mindenki számára fontos.

Elég, csak az utóbbi évtizedek eseményei közül megemlítenem a 2000. évi Tiszai árvizet, a 2010-ben bekövetkezett Borsodi árvizet és a Kolontári vörösiszap katasztrófát.

Ezek az események, valamint a kezelésük során tapasztaltak ösztönözték arra a jogalkotókat, hogy a 10 éve hatályban lévő katasztrófavédelmi törvényt új törvény váltsa fel.

2012 január 1-én hatályba lépett az új katasztrófavédelmi törvény, mely megteremtette a szükséges változtatások alapjait.

Magyarországon minden települést kockázatelemzésnek vetettek alá, melynek eredményeként a településeket katasztrófa veszélyességi osztályokba sorolták. Három osztály létezik, melyből az I kategóriába tartozók a legveszélyeztetettebbek.

Településünk a kockázatelemzés és kockázat becslés alapján I. kategóriába tartozik.

Fő veszélyeztető tényezők az alábbiak:

1. Az **MVM** GTER által üzemeltetett 173 MW-os Gázturbinás Erőműben tárolt anyagok.
2. Linzer Agro Trade Hungary Kft. nagymennyiségű műtrágyatárolás.
3. 21-es úton, és a Hatvan Salgótarján vasútvonalon szállított veszélyes anyagok.

A válsághelyzetek kezelésében a meglévő jogszabályi kereteken túl szükség van az azt végrehajtó erőkre és eszközökre.

A település katasztrófavédelmi osztályba sorolása, valamint a lakosság létszáma alapján a jogszabályban előírtaknak megfelelően a fenti veszélyhelyzetek kezelésére és a minősített időszakos feladatok ellátására 150 fős polgári védelmi szervezetet hoztunk létre településünkön.

A polgári védelmi szervezetek létrehozásának célja saját önmentő képességünk a fokozása.

Mi is valójában a polgári védelmi szolgálat?

A polgári védelmi szolgálatot nem a 2012. január 1-jén bevezetett új katasztrófavédelmi törvény vezette be a köztudatba, az már mintegy háromnegyed évszázados múltra tekint vissza. Az új katasztrófavédelmi törvény, csupán egységes keretbe foglalta a meglehetősen fragmentált polgári védelmi szolgálattal kapcsolatos szabályozást.

A polgári védelmi kötelezettség tehát nem újdonság. A természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezésbe az állampolgárok bevonása eleddig is szükséges volt és ez nem is változott.

Adódhat az állam életében olyan rendkívül súlyos katasztrófa, amikor a mintegy 12.000 fős hivatásos katasztrófavédelmi szerv állománya nem elegendő a védekezéshez, a károk megelőzéséhez. Ennek eklatáns példánya lehet egy több megyére kiterjedő árvíz. Ebben az esetben a polgári védelmi szervezetek alkalmazhatóak például a homokzsákok pakolásához, amihez azon túl, hogy nagy létszámú erő szükséges, nem igényel különösebb szakértelmet.

A fenti példát továbbgondolva, polgári védelmi szervezetek nem csupán homokzsákokkal történő töltéserősítési munkákra alkalmazhatóak. A polgári védelmi szervezetek az ellátandó feladataik szerint egységekre bonthatóak. Katasztrófa esetén ugyanúgy alkalmazhatóak műszaki feladatokra, egészségügyi ellátásra, kitelepítésre, befogadásra.

A polgári védelmi szervezeteknek mind a létrehozása, mind az alkalmazása szigorú jogszabályi keretek között, szigorúan katasztrófavédelmi szakmai szempontok alapján történik. Azok csak a katasztrófavédelmi törvényben meghatározott feladatokra, valamint fegyveres összeütközés idején végrehajtandó polgári védelmi feladatokat láthatnak el.

Jelenleg is folyamatban van a beosztásra került személyek alapképzésben való részesítése.

A fentiekén túl megváltozott a veszélyelhárítási tervezés rendszere is. Elkészült településünk veszélyelhárítási terve, melyben kiemelt szerepet kap a lakosság védelme.

A veszélyeztető tényezőket figyelem bevéve évente tájékoztatjuk a lakosságot a településünkön jelentkező veszélyeztető tényezőkről és az ellenük való védekezés lehetőségeiről.

Kérem, hogy figyelmesen tanulmányozza át az alábbi ajánlásokat.

Természeti eredetű veszélyek

Árvíz: a folyó vízszintje hóolvadás, jégtorlódás vagy heves esőzések miatt megemelkedik, majd kilép a medréből és elárasztja a vidéket. Víz alá kerülhetnek lakot települések, ipari és más objektumok, termőföldek; sérülhetnek a víz-, gáz- villamos és hírközlő berendezések; fertőzés és járványveszély alakulhat ki.

Településünkön a Zagyva folyó, és a Csincsa patak potenciális veszélyforrás. A védekezés elősegítése mellett, fontos, hogy legyünk felkészültek egy esetlegesen kialakuló árvízi károsító jelenséggel szemben.

Készüljön fel:

- Készítsen elő zseblámpát, elemes rádiót, mobiltelefont, illetve ezekhez tartalék elemeket és akkumulátorokat.
- Szerezzen be megfelelő védőruházatot: gumicsizmát, vízhatlan ruhákat, kesztyűt.
- Az udvarról vigyen be a lakásba minden olyan dolgot, amit a víz elsodorhat, vagy amiben kárt tehet.

- Értéktárgyait, háztartási eszközeit vigye fel a padlásra, illetve az emeletre, vagy szállítsa el.
- Ha van rá lehetősége, segítsen a szomszédjainak, ismerőseinek, vagy jelentkezzen a hatóságoknál önkéntesnek.

Magatartási szabályok árvízveszély, kitelepítés esetén:

A megáradt folyóvíz kiszámíthatatlan, ne menjen bele!

Ha előtött területen, úttesten gyalogosan kell áthaladni, legalább ketten induljanak el, hogy segítséget tudjanak nyújtani egymásnak. Előtte győződjünk meg a víz mélységéről, és vegyünk fel megfelelően védő lábbelit. A leszakadt villanyvezeték életveszélyes!

- Figyelje a külső tájékoztatást, ha lehet a televízió és a rádió híradásait, a hangosbeszélőt, a szirénát.
- Ne telefonáljon, csak segélykérési céllal, mert a mentőerőknek szükségük lehet a vonalakra.
- Ha a hatóság a lakóhely elhagyására szólít fel, kövesse az utasításokat.
- Kitelepítés során érvényesül a család együtt tartásának elve.
- Mielőbb térjen a lakásába, hogy a kitelepítésre, kimenekítésre a család együtt tudjon felkészülni.
- Ha a veszélyhelyzet bekövetkeztekor a tanulók az iskolában tartózkodnak az osztályok tanulóiért a nevelő felel, ő viszi őket a kitelepítési gyülekező helyre, a befogadási helyen leadja a névsorukat.
- Készítse össze családjá számára hátizsákban vagy válltászkában -hogya keze szabadon maradjon - a legszükségesebb személyes felszereléseket (veszélyhelyzeti csomag).
- A lakásból való távozáskor zárja el víz- gáz-, elektromos vezetékét.
- Csupkja be az ablakokat, az ajtókat kulccsal zárja be.
- A kályhákban, tűzhelyekben égő tüzeket oltsa el.
- A megadott gyülekezőhelyet lehetőleg gyalog közelítse meg, a kijelölt útvonalon.
- Csoportosan közlekedjen, hogy segíthessenek egymáson.
- Ne hallgasson rémhírekre, ne terjessze azokat.
- Mindenkinek eldöntheti, hogy a kijelölt befogadásra helyre vagy rokonokhoz, ismerősökhöz megy.
- A gyermekekre, idősekre és betegekre különösen oda kell figyelni. A gyülekezőhelyen be kell jelenteni a mozgásképtelen betegeket, akiket a mentő egységek szállítanak el, de magukra hagyni őket nem szabad.
- Ne veszélyeztesse senki az életét a család értékeinek védelmével, mert a hátra maradt ingatlanok, egyéb vagyontárgyak őrzését a rendőrség, polgárőrség, őrző-védő szervezetek végzik.
- Ne kíséreljen meg átkelni a hömpölygő vízen, mivel nem ismeri annak mélységét és sodrásának erejét – már a 20 centiméter magasságú vízfolyás is ledöntheti az embert a lábáról.
- Autóval se kísérelje meg az átkelést az áradaton – már a 30-40 centiméter mélységű víz is károsíthatja gépjárművét olyan mértékben, hogy az leálljon.

Veszélyhelyzeti csomag: Könnyen szállítható, max. 20 kg súlyú, feltüntetve rajta a tulajdonos neve.

Tartalmazza:

- a személyi okmányokat, értéktárgyakat, készpénzt, bankkártyát,
- két- három napi élelmiszert -konzerv, nem romlandó élelmiszer-, egy liter ivóvizet (szükséges naponta 3000-3600 kalória),
- az évszaknak megfelelő lábbelit, felsőruházatot, fehérműt,
- tisztálkodási eszközöket,
- rendszeresen használt gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket (a gyógyszerérzékenységet jelezni kell),
- takarót (esetleg hálózsákot, gumimatracot)
- ha van, hordozható rádiót,
- a gyermek kedves játékát, megnyugtatót.

Tudnivalók a visszatelepítésről

A veszély elmúltával a kitelepített lakosság visszatér a lakhelyére. A visszatérés lehetőségének a megállapítása a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberek feladata. Akiket szervezett formában telepítettek ki, azokat szervezett formában telepítik is vissza. Amennyiben önállóan tér vissza, ezt feltétlenül jelezze lakhelyén.

- A településre csak akkor szabad visszatérni, ha megtörtént a fertőtlenítés.
- Ha az orvosok javasolják, adassa be a védőoltást.
- Ha a házán, lakásán repedéseket, töréseket lát, kérje a szakemberek véleményét lakása biztonságát illetően.
- Ha romosodást talál, a romok eltakarítása nagy körültekintést igényel, mert a romok mozgatása újabb omlást idézhet elő. Sose kezdjen egyedül a munkához, kérje a szakemberek segítségét.
- Az állati tetemeiket, szemetet, amelyet a víz hordott az udvarára, kertjébe, ne ássa el. A szakemberek begyűjtik azokat.
- A vizet, villanyt, gázt csak a vezetékek és a hálózat ellenőrzése után lehet bekapcsolni.
- Az átázott elektromos készülékeket, a gázkazánt, konvektorokat üzembe helyezés előtt vizsgáltassa meg szakemberekkel.
- A vezetékes víz használata a hatóságok engedélye alapján történhet meg.
- A kút vize sokáig alkalmatlan még emberi, állati fogyasztásra, használata csak fertőtlenítés és ellenőrzés után lehetséges.

Szélvihar

A 70 km/h-nál erősebb szélvihar emberre, állatra veszélyes viharkárokat okozhat:

- szilárd építményekről leszakíthatja a tetőfedeleket,
- súlyosan megrongálhatja az energiaellátás és távbeszélő berendezések vezetékeit,
- könnyű épületeket dönthet össze,
- közlekedési zavarokat, akadályokat idézhet elő,
- fákat törhet ki.

Mi a teendő szélviharban?

Hogyan védekezzünk szélvihar ellen, ha szabad ég alatt tartózkodunk?

- Viselkedjünk nyugodtan, körültekintően.
- Ha lehet, keressünk védett, stabil helyet (épület, aluljáró).
- Távolságunk a fáktól, épületektől, hogy a letört ágak, cserepek, üvegszilánkok ne okozzanak sérülést.
- Védjük szemünket a portól, fejünket a szél sodorta tárgyaktól, ágaktól stb.
- Oszlopba, kerítésbe kapaszkodjunk, hogy ne sodorjon el az erős szél.
- Tartsuk, védjük erősen a kisgyerekeket, ne szakadjunk el társainktól.
- A járműveket, sátrakat, gyenge szerkezetű építményeket hagyjuk el, mert bentől nem lehet érzékelni a fenyegető veszélyt (pl. rádőlhet a fa).
- Leszakadt villamos távvezeték megközelíteni is életveszélyes!
- Szabadban végzett tűzveszélyes tevékenységet azonnal abba kell hagyni, a tüzet eloltani (pl. gázégetés kertben, tábortűz, szalonasütés, kerti parti).
- Csónakázni, fürdőzni erős viharban életveszélyes! Nagyobb vízfelület fölött összefüggő vízfüggöny alakulhat ki, emiatt jó úszók is megfulladhatnak. Vegyük komolyan a viharjelzéseket!
- Az állatok viselkedése kiszámíthatatlanná válik, megvadulhatnak, ezért ne érnünk hozzájuk. háziállatokat zárjuk be.
- Ha az előrejelzéseket követően van rá időnk, a ház körül található fák meggyengült ágait vágjuk le.
- A ház környékéről gyűjtsünk össze és vigyünk be az épületbe minden olyan tárgyat, amit a szél felkaphat (pl. műanyag kerti bútorok, szerszámok) – ezek ugyanis súlyos sérüléseket okozhatnak.

Óvintézkedések az épületen belül:

- Az ajtókat, ablakokat zárjuk be.
- Ne menjünk ki a szabadba.
- Ne hagyjuk a kisgyerekeket, betegeket felügyelet nélkül, lehetőleg senki ne maradjon egyedül.
- Készüljünk fel áramszünetre (elemlámpa előkészítése).
- Áramtalanítsuk az elektromos berendezéseket.

Heves zivatarok

A zivatar olyan légköri jelenség, amelyet egy vagy több elektromos kisülés (villám) és /vagy dörgő esetleg éles, csattanó hang formájában észlelünk. Magasra törő zivatarfelhők környezetében erős fel- és leáramlási területek váltakoznak kis távolságon belül. Emiatt általában kis területre korlátozódva ugyan, de rendkívül veszélyes kísérőjelenségek kialakulására is számíthatunk egy-egy heves zivatar idején. Előfordulhat nagy méretű (legalább 2 cm átmérőjű) jég vagy erős vihar (90 km/h fölötti szélsebesség). Extrém esetben azonban sokkal nagyobb méretű jégdarabok is hullhatnak, és orkán erejű (119 km/h fölötti) szélroham is kialakulhat. Intenzív zivatarokhoz hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék is társulhat, ekkor a kis vízhozamú patakok pillanatok alatt hömpölygő folyókká szélesedhetnek. Az előbb említett veszélyes jelenségek bekövetkezési valószínűsége egy-egy heves zivatar estén- azok kifejezetten helyi jellege miatt - viszonylag csekély, szerencsés esetben nem is érintenek lakott települést.

Több heves zivatar összekapcsolódásakor zivatarláncról (zivatarrendszerről) beszélünk, ebben az esetben már a veszélyes kísérő jelenségek nem csak egy-két települést, hanem akár több megyét, régiókat is érinthetnek.

Villámcsapás

Az emberek legnagyobb része, legyen az felnőtt vagy gyerek, fél a villámlástól. Van, aki a hangjától, más attól, hogy őt "tekinti" majd célpontnak a villám. S ez a félelem nem is alaptalan, hiszen rengeteg olyan esetről hallottunk már, amikor a villám nagy pusztításokat végzett. Manapság már sokkal nagyobb biztonságban vagyunk, nem veszélyeztet bennünket annyira a villámcsapás, mint régen élő rokonainkat, ugyanis a házak villámhárítóval vannak ellátva, így elég bent tartózkodnunk, s nincs mitől félni. Azonban előfordulhat, hogy olyankor kap el egy hatalmas vihar, amikor a legkevésbé számítanánk rá, ráadásul egy perc alatt jön, így még időnk sincs arra, hogy behúzódjunk valahová. Akiket villámcsapás ér, többnyire súlyos égési sérüléseket szenvednek.

A villámcsapás az exponált helyen (hegytetőn, sík terepen, nagyobb vízfelületen) tartózkodókat veszélyezteti.

A villám hatása az emberre

Ahogy a felhőből kiinduló villám a talaj felé halad, a legrövidebb utat keresi - és időnként előfordul, hogy ez egy magában szabadon álló ember testén át vezet. A villám becsaphat az illető vállánál, a lábán keresztül lefuthat a teste egyik oldalán, majd eléri a talajt. Amíg útját megteszi, persze nem kis gyötrelmet okoz. Fájdalmat, égési sérüléseket és akár sokkot is előidézhet, de ennek ellenére a villámcsapás energiájának nagy részét a talaj fogja fel. A legfőbb veszély, hogy az izmok görcse miatt az életfontosságú funkciók leállnak. Erős áram hosszabb ideig tartó hatása rendszerint súlyos égési sebeket okoz. Az áldozat rendszerint nem hal meg, kivéve két esetet: ha a szívéen vagy a gerincoszlopán halad keresztül.

Védekezés villámcsapás ellen:

- Ha nagy villámlással járó vihar közeleg, vagy kap el minket, húzódjunk be valahová (ne magányosan álldogáló fa alá). A legjobb egy ház vagy egy üzlet.
- Ha gépkocsiban ülünk, az ablakokat zárjuk be, a fém részeket ne érintsük meg.
- Hagyjuk el a kimagasló vagy exponált helyeket.
- Barlang, mélyedés akkor nyújthat védelmet, ha legalább 1,5 méter mély.
- Kerüljük a nedves talajt, azonnal hagyjuk el a vízfelületeket.
- Kerüljük a kőomlás veszélyes szakadékokat.
- Védekezhetünk úgy is, ha 10-30 cm vastag szigetelőrétegre állunk (száraz kő, ruhanemű).
- Nem ajánlott öreg, magányosan álló fa alatt táborozni, mert a lezuhanó ágak összeúzhatják a sátrat, és a villámcsapás veszélye is itt a legnagyobb.

Hőség

Klímaváltozás – különös tekintettel a hőhullámokra – okozta káros egészségi hatások és megelőzésének lehetőségei.

A '90-es évek elején még kevéssé volt a figyelem előterében a klímaváltozás egészségkárosító hatása, azonban az 1990-es évek vége felé ez a trend megváltozott.

- A globális klímaváltozás a XXI. Század egyik legfontosabb környezeti problémája.
- A föld felszínének átlaghőmérséklete az utóbbi 25 évben 0.4 °C-kal emelkedett
- A klímaváltozás több oldalról veszélyezteti az emberi egészséget: károsítja a környezetet, az écosisztémát, a gazdaságot és a társadalmat
- A klímaváltozás ezen hatásokon túl befolyásolja az élelmiszer biztonságot, megváltoztathatja a vektorok által terjesztett betegségek térbeli és időbeli

előfordulásának jellemzőit, növeli az extrém időjárási helyzetek, pl. a hőhullámok gyakoriságát.

A 97% gyakorisággal mért napi átlaghőmérséklet feletti átlaghőmérsékletű napok (26,6°C).
Hőhullám = 3, egymást követő napon a napi átlaghőmérséklet 26,6°C felett

Veszélyeztetett csoportok:

Bárkinek okozhat egészségi panaszokat, kellemetlen tüneteket, rosszullétet a kánikula, de vannak különösen veszélyeztetett csoportok. Ilyenek például a

- csecsemők és a fiatal kisgyermek,ek,
- 65 évnél idősebbek, fogyatékosok, szívbetegségekben és magas vérnyomásban szenvedők.
- fiatalok

Hőhullám okozta káros egészségi hatások

Magas hőmérséklet okozta megbetegedések:

- bőrkiütés,
- fáradtság,
- görcs,
- hirtelen ájulás,
- kimerülés,
- stroke.

A legtöbb hőséggel összefüggő betegségek (kivéve a bőrkiütés és a görcs) a lényegi következményei annak, hogy különböző súlyú elégtelenségek következnek be a hőszabályozó rendszerben. Ráadásul, számos más un. prediszponáló tényező felgyorsíthatja a magas testhőmérséklet kialakulását.

Prediszponáló tényezők: kor, akklimatizálódás hiánya, dehidratáció (csökkentett tápanyag és folyadékbevitel, vizelethajtó tabletták, alkoholfogyasztás), gyógyszeresedés, mozgás hiány, túlsúly, fáradtság, alváshiány, hosszú, magas intenzitású edzés, védőruha.

Megelőzés lehetőségei célcsoportonként

Csecsemők és fiatal kisgyermek,ek

MIT IGYUNK	MIT NE IGYUNK
<ul style="list-style-type: none">• Víz, ásványvíz, tea,• Szénsavmentes üdítők• Paradicsomlé,• aludttej, kefir, joghurt	<ul style="list-style-type: none">• Kávé, alkohol tartalmú italok• Magas koffein és cukortartalmú szénsavas üdítők
<ul style="list-style-type: none">• Levesek• Akinek van elektromos ventilátora, használja a nagy melegben! Lehetőleg éjjel szellőztessen!• Széles karimájú kalappal, napszemüveggel és naptejgel védje magát és gyermekét!• Csecsemőket, kisgyermek,eket árnyékban levegőztessünk• Ne sétáltassunk a hőségben kisbabát!• Sose hagyjunk gyermekeket, állatokat (kutyát) zárt, szellőzés nélküli parkoló autóban!• A babák különösen sok folyadékot igényelnek a szoptatáson kívül is, mindig kínáljuk őket tiszta vízzel, vagy kicsi sót is tartalmazó, citromos teával a szoptatás után!	

65 évnél idősebbek, fogyatékosok, szívbetegségekben és magas vérnyomásban szenvedők

MIT IGYUNK	MIT NE IGYUNK
<ul style="list-style-type: none">• Víz, ásványvíz, tea,• Szénsavmentes üdítők• Paradicsomlé,• aludttej, kefir, joghurt	<ul style="list-style-type: none">• Kávé, alkohol tartalmú italok• Magas koffein és cukortartalmú szénsavas üdítők
<ul style="list-style-type: none">• Levesek	
<ul style="list-style-type: none">• Azok, akik szívgyógyszert szednek, a vízhajtás mellett is fogyasszanak elegendő mennyiségű folyadékot, azaz a szokásosnál egy literrel többet a forró napokon!• A 65 évnél idősebbek, különösen a szívbetegségekben és magas vérnyomás betegségben szenvedők a melegben fokozódó panaszaikkal azonnal forduljanak orvoshoz!• Nagy melegben zuhanyozzon langyos vagy hideg vízzel akár többször is!• Ha van elektromos ventilátora, használja a nagy melegben!• Kánikulai napokon a különösen meleg dél körüli, kora délutáni órákat töltsen otthon, besötétített szobában, viszonylag hűvösben!• Forró nyári napokon ne a legmelegebb órákra időzítse a piaci bevásárlást!	

Fiatalok

MIT IGYUNK	MIT NE IGYUNK
<ul style="list-style-type: none">• Víz, ásványvíz, tea,• Szénsavmentes üdítők• Paradicsomlé,• aludttej, kefir, joghurt	<ul style="list-style-type: none">• Kávé, alkohol tartalmú italok• Magas koffein és cukortartalmú szénsavas üdítők
<ul style="list-style-type: none">• Levesek	
<ul style="list-style-type: none">• Ha kánikulában a szabadban sportolsz, gyakran hűtsd magad és fogyassz legalább 4 L folyadékot! Fontos a só pótlás is!• Széles karimájú kalappal, napszemüveggel védj magad a nap égető erejétől!• Könnyű, világos színű, bő szabású, pamut alapanyagú ruhát hordj forró napokon!• Bőrtípusodnak megfelelő fényvédő krémmel naponta többször kendd be bőrödöt! (Ha nagyon világos a bőröd, kék a szemed, használj 10 feletti napvédő faktoros naptejet!• Nagy melegben zuhanyozz langyos vagy hideg vízzel akár többször is!• Tölts 1-2 órát légkondicionált helyiségben!	

Járványok

Hogyan alakul ki egy járvány?

A járványok nagy elterjedésű, embernél vagy állatnál fellépő, bejelentésköteles fertőző betegségek. Több áldozatot szedtek eddig, mint az összes háború együttvéve. Járványok általában nemcsak orvosi kérdéseket, hanem sokkal inkább szociális problémákat vetnek fel. A higiénia hiánya háborús- és békeidőkben egyaránt felel a járványok elterjedéséért, elsősorban természeti katasztrófák következtében vagy a szegénynyedekben.

Ajánlott magatartási szabályok járványok megjelenése esetén:

- Mindig kövesse a hatóságok utasításait, még ha azt nehéz is elfogadni (pl. karantén).
- A járvány alatt bejelentési kötelezettség van érvényben – ha magán vagy másokon a betegség tünetit észleli, azt azonnal jelezze a hatóságoknak.
- Ha magán észleli a betegség tüneteit, kerülje a társas érintkezést és várja meg a kikerkező orvosokat.
- Törekedjen a maximális higiénára: gyakran mosakodjon, mosson kezet, főleg étkezés vagy főzés, illetve a lakásába való visszatérés előtt.
- Maradjon távol a tényleges és a potenciális gócpontoktól (pl. nyomornegyed, állatfarm).
- Lehetőleg ne menjen olyan helyre, ahol nagy tömegek fordulnak meg (pl. metró, bevásárlóközpont).
- Ügyeljen a cseppfertőzésre: arcát takarja el egy kendővel, vagy maszkkal.
- Ne érintkezzen a betegség tényleges vagy potenciális hordozóival.
- Ne érintkezzen emberi vagy állati eredetű testnedvekkel, vizelettel, széklettel.
- Ne érintkezzen olyan tárgyakkal, melyek kapcsolatba kerülhettek a fertőzöttel, illetve annak testnedveivel, vizeletével, székletével.
- Semmilyen formában ne érintkezzen állatokkal.
- Ha halott embert, vagy elhullott állatot talál, ne érintkezzen vele – kerítse el és értesítse a hatóságokat.
- Fokozottan figyeljen a gyerekekre, idősekre, és bárkire, aki valamilyen okból nem tudja teljes mértékben betartani a szükséges óvintézkedéseket.
- Ne fürödjön a természetes vizekben.
- Kizárólag palackozott vizet és vákuumcsomagolt ételt fogyasszon.
- Folyamatosan kövesse a híradásokat.

Az itt felsoroltak a legfontosabb tanácsok, melyek közül mindet követni ajánlott, amíg a hatóságok a vírust be nem azonosítják, és ki nem adják a követendő utasításokat. Ezek ellenére nem árt a maximális biztonságra törekedni.

Földrengés

Hogyan érzékelhető a földrengés?

Kezdetben gyenge rezgést érzünk, amelyet intenzív, többirányú, akár körkörös mozgású rázkódás követ, és morajló vagy bögő hang kísér. Mindez nem tart tovább néhány, vagy néhány tíz másodpercnél.

A földrengést megelőzni, elkerülni nem lehet, de felkészülni szükséges:

- a sérülések (ember, állat) és az anyagi kár minimalizálására,
- 3 napos önellátó élethelyzetre.

Ha a földrengésre felkészülsz, egyúttal felkészülsz egyéb veszélyhelyzetekre is! Át kell gondolni, milyen sérülések érhetnek bennünket és otthonunkat, és ezeket hogyan kerülhetjük el, illetve minimalizálhatjuk.

A felkészülés lépései:

- Tegyük biztonságossá lakásunkat; jelöljük ki menekülési útvonalakat,

- Készítsünk elő 3 napra elegendő létfontosságú eszközöket, élelmiszereket, sőt autónkban is tartsunk veszélyhelyzeti felszereléseket,
- Próbáljuk ki a védekezési, menekülési lehetőségeket,

Ismerjük meg:

- a veszélyhelyzeti magatartásmódokat,
- elsősegély-nyújtási ismereteket,
- kézi tűzoltó készülékek használatát.

Mit tegyünk tehát földrengés előtt?

Tegyük biztonságossá lakásunkat:

Sétáljunk végig lakásunkon, és gondoljuk végig, hogy mi történhet a berendezési tárgyakkal erős rázkódás esetén. Kérhetünk tanácsot szakemberektől is (építész, mérnök, biztosító stb.).

Mi rejthet veszélyt?

- A felújításra váró munkákat végezzük/végeztessük el (pl. megrepedezett falak, gyenge kémény, laza vagy hiányos tetőcserepek)
- Falra rögzített ill. nehezebb tárgyakat (pl. tükör, festmény, polc) erősítsük meg;
- az ágyakat ne ezek közelébe helyezzük,
- A törött ablaküvegszilánkoktól függönnyel védekezhetünk.
- Az éghető anyagokat, házi vegyszereket fűtőtestektől, nyílt lángtól tartsuk távol
- A fontos iratokat tűzbiztos dobozban tároljuk,

A menekülési útvonalakat: minden családtagunk ismerje, mindig hagyjuk szabadon; próbáljuk is ki, hogy felidézhető legyen vészhelyzetben!

Legyen készenlétben:

- Vastag ruha, cipő, kesztyű (ezek megvédhetnek meneküléskor az éles törmelékektől, szilánkoktól, hideg időjárástól)
- Elsősegély doboz
- Tűzoltó készülék
- A családtagok és a segítő szervek telefonszámai (pl. a telefonkönyv borítóján)
- Generátor a létfontosságú elektromos eszközök (pl. kerekesszék) működtetéséhez

Veszélyhelyzeti csomagok:

- A 3 napos önellátást biztosító családi csomag előre elkészítve, biztonságos helyen tárolva (élelmiszer, 12 liter víz/fő, váltóruha, fényképek a családtagokról, barátokról)
- Kitelepítési csomag, amit induláskor állítunk össze (gyógyszerek, iratok, pénz, a gyerekek kedvenc játéka)
- Az autóban túlélőcsomag az utazás biztosításához a család és a jármű részére (rendkívüli időjárás -hideg, hőség, vihar-, illetve rossz útviszonyok esetére)
- Munkahelyünkön is állítsunk össze túlélőcsomagot: vastag ruhanemű, takaró, elemlámpa, rádió, elemek, síp, nem romlandó, magas e nergia tartalmú élelmiszerek (szárított gyümölcs, mogyoró, csokoládé), személyes 0 irataink.

Legyen megfelelő biztosításunk! A szomszédokkal is egyeztessünk (pl. egymás segítése, háziállatok elhelyezése)

Ismerjük meg, mit kell tennünk földrengés bekövetkeztekor, és készítsük fel gyermekeinket is. Ha az iskolában éri őket földrengés, kövessék a pedagógusok útmutatásait, semmiképp se maradjanak egyedül!

Mit tegyünk földrengés esetén?

Amíg tart a rengés:

- Ne hagyjuk el az épületet, illetve ne próbáljunk meg bejutni, ugyanis a legtöbb sérülés ilyenkor történik (Pl. ledőlő kémény, lehulló vakolat, üvegcserep miatt)
- Az épületen belül igyekezzünk minél távolabb kerülni ablakoktól, üvegektől, könyvespolcoktól és olyan tárgyaktól, amelyek leesve sérülést okozhatnak. A konyhából biztonságosabb helyre (pl. nappaliba) meneküljünk.
- Keressünk menedéket az asztalok alatt, ajtókeretben, a szoba sarkában.

Mit NE tegyünk földrengés esetén?

- Ne használjuk a telefont feleslegesen csak életveszély esetén, mert a hatóságoknak szükségük van minden szabad vonalra.
- Ne gyűjtsünk gyufát vagy villanyt!

A földrengést követően:

- **Figyeljen az esetleges utórengésekre.** A főrengést követő utórengés általában kevésbé veszélyes, de az erőssége hasonló lehet a főrengéshez. Az utórengés a meggyengült épületekben további károkat okozhat, és a mentési munkálatokat is veszélyeztetheti. Az utórengés a főrengést követően azonnal, de akár órákkal, napokkal, hetekkel vagy akár egy hónappal később is lehetséges. Az erősen megsérült épületeket minél hamarabb el kell hagyni. **Liftet használni tilos!**
- **Kisebb kezdeti tüzet elolthatunk kézi tűzoltó készülékkel vagy letakarással.** Gázok és füst ellen védjük arcunkat, szemünket, a szabad bőrfelületet nedves ruhával.
- **Vegyünk fel vastag ruhát, cipőt, kesztyűt, hogy védjük magunkat.** Vigyük magunkkal a kitelepítési és veszélyhelyzeti csomagunkat.
- Hallgassa a rádiót, vagy az akkumulátorral működő televíziót. Hallgassa meg a veszélyhelyzeti híradásokat.
- **Telefonját - vezetékessé vagy mobilt - CSAK veszélyhívásra használja.**
- **Óvatosan mozogjon a lakásban.** A meglazult és elmozdult bútorok balesetet okozhatnak.
- **Maradjon távol a romos területektől.** Csak akkor közelítse meg az összedőlt vagy károsodott területet, ha erre a rendőrség, a tűzoltóság vagy a katasztrófavédelem munkatársai kérik. Visszatérni a lakásba csak a hatóságok engedélyével lehet.
- **Segítsen a bajba jutott embereken.** Segítsen családtagjain, a szomszédain, a mozgássérülteken, gyerekeken. Amennyiben kiképezték, segítsen az elsősegélynyújtásban. NE mozdítsa a súlyosan sérülteket, kivéve ha közvetlen életveszélynek vannak kitéve. Ha ilyet észlel, kiáltson segítségért!

- **Takarítsa fel a kiömlött üzemanyagot, vegyszert vagy az egyéb gyújékony anyagokat.** Elemlámpával ellenőrizzük, majd zárjuk el a gáz- és elektromos készülékeket, az elektromos főkapcsolót. A gázvezeték főkapcsolóját csak szivárgás gyanújakor szabad elzárni, visszakapcsolni pedig csak szakembernek lehet!
- **Nyugtassuk meg a riadt állatokat.** Ha lehet, őket is menekítsük ki.

Ha tömegben vagyunk: (pl. bevásárló központban, színházban)

- Vigyázzunk, nehogy a pánikba került tömeg összetaposson. Maradunk védett helyen, amíg tart a rengés.

Ha autóval közlekedünk:

- Álljunk meg az út szélén, távol hidaktól, felüljáróktól. Maradjunk az autóban.

Őrizzük meg nyugalmunkat, segítsünk másokon!

Veszélyes anyagok

Mit kell tenni abban az esetben, ha veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset történik?

Egyéni megelőző intézkedések mérgező felhő terjedése előtt

Ha elegendő idő áll rendelkezésre:

- A szabadon hagyott tárgyakat (játékok, mosott ruha...) és a házi állatokat vigye be a házba
- Figyelmeztesse a szomszédokat, bizonyosodjon meg arról, hogy a gyerekek és a segítségre szoruló felnőttek biztonságban vannak
- Zárja be az üvegházat
- A legelő állatokat terelje be karámokba
- Keressen védelmet otthonában vagy más megfelelő helyen
- Menjen a legmagasabban lévő, a veszélyforrással ellenkező irányba néző szilárd falazatú szobába
- Kapcsolja be a rádiót/TV-t
- Csukja be az összes ajtót, ablakot
- Kapcsolja ki a ventillátort és a klímarendszert
- Csukja be az ablakredőnyöket, zsalukat
- Kerülje el a huzatot, ellenőrizze a nyitott kéményeket és a szellőzőrendszert, amely beengedheti a kinti levegőt
- Ragassza le az ajtókat, ablakokat széles ragasztószalaggal
- Ne telefonáljon sürgősen
- Ha a mérgező anyag mellett gyúlékony gázok szabadulnak ki, vagy fennáll ennek lehetősége egy baleset kapcsán, azonnal kapcsolja ki az áramot (robbanásveszély)

Egyéni megelőző intézkedések a mérgező felhő terjedésekor a vegyi baleset alatt

- Maradjon otthon vagy olyan helyen, ahol megfelelő védelem van
- Ne hívja a hatóságokat vagy az üzemet
- Ne gátolja az üzembe való belépést
- Ne maradjon kint, kerülje az érintkezést a mérgező felhővel, amennyire csak lehet. Ha a szabadba ki kell mennie, takarja el az arcát és a száját nedves törülközővel vagy használjon filteres védőmaszkot
- Ne kapcsolja be a szellőzést, légkondicionálót

- Keressen védelmet szilárd falazatú és néhány ablakkal és ajtóval ellátott helyiségben
- Mindig olyan helyiségben tartózkodjon, ami a földszinttől feljebb van, miután a nehéz gázok az alsóbb helyiségekben gyűlnek össze
- Ne engedjen be kívülről levegőt
- Hallgassa a rádiót, a hangosbemondó közleményét és nézze a TV-t (helyi adókat)
- Ha a mérgező anyag mellett gyúlékony gázok szabadulnak ki, maradjon távol az ablakoktól, mivel a robbanás helyszínét körülvevő területen az ablakok betörhetnek, és veszélyt jelenthetnek a repülő törmelékek és üvegszilánkok

Egyéni megelőző intézkedések a mérgező felhő terjedését követően

- Várjon mindaddig, amíg a TV, a rádió vagy a szirénajel a helyzetet veszélytelennek nem nyilvánítja
- Szellőztessen ezt követően
- Kövesse a hatóságok instrukcióit (rádió, TV, nyomtatott média, Internet, hangosbemondó közleménye)
- Engedje ki az állatokat a karámokból, de ne legeltesse őket a helyi friss takarmánnyal, amíg mindent nem mentesítettek
- A mérgező felhő elvonulását követően, amelyből szennyezett anyag kerülhetett ki a talajra és más helyre, ami szükséges, mentesítse:
 - Vegye le a cipőjét, mielőtt belép a lakásba.
 - Mossa le a lépcsőket, fűtőtesteket, lámpákat, stb. nedves ruhával. Mossa le az ablakokat és az ablakpárkányt; mossa és porszívózza át a szőnyeget. Lehetőleg olyan porszívót használjon, ami mikrofilteres.
 - Zuhanyozzon minden nap, mossa a kezét, haját, szakállát.
 - Locsolóval mossa le a házat és a környezetét (bejárati utakat, balkonokat, teraszokat, stb.)
 - Ne kavarja fel a szemetet, mialatt takarít.
 - Ne egyen saját termesztésű gyümölcsöt és zöldséget.
 - Csak vákuumcsomagolású élelmiszert fogyasszon; mossa meg vagy dobja ki az olyan ételt, ami szennyezett lehet.
 - Bizonyosodjon meg arról, hogy a kisgyerekek nem vehetnek szennyezett dolgokat a szájukba (különösen kint).

A gazdaságban jelen lévő veszélyes anyagok tárolása, feldolgozása, felhasználása magában hordja a súlyos ipari balesetek kialakulásának kockázatát. Szerencsére ilyen súlyos balesetek ritkán fordulnak elő.

A katasztrófavédelmi törvény az érintett üzemek vezetői kötelességévé teszi az üzemben jelenlevő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző intézkedések megtételét. Ezen információt a veszélyes üzem BIZTONSÁGI DOKUMENTÁCIÓJA tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági dokumentációja NYILVÁNOS, a helyi polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető.

FONTOS KÖVETELMÉNY, hogy az üzemeltető köteles minden tőle elvárható megtenni a súlyos balesetek megelőzésére, és a kialakult balesetek üzemben belüli hatásainak mérséklésére.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset esetén gépi vagy kézi SZIRÉNA hangja riasztja a lakosságot.

Amikor a jelzést meghallja:

- munkahelyén vezetője intézkedései alapján cselekedjen,
- ha az utcán közlekedik, a lehető legrövidebb úton menjen haza (ha csak a hatóságtól erre vonatkozóan hangosbemondón keresztül, vagy más módon ellentétes utasítást nem kap)

Ha otthonában tartózkodik, a következők szerint cselekedjen:

A LAKOSSÁG VESZÉLYHELYZETI RIASZTÁSA

KATASZTRÓFARIADÓ – 120 másodperces folyamatos emelkedő és mélyülő szirénahang

Jelentése: VESZÉLY!

120 másodpercig tartó, váltakozó hangmagasságú, folyamatos szirénahang jelzi a közvetlen veszélyt. Ekkor el kell hagyni az utcákat, a közterületeket és menedéket kell keresni.

VESZÉLY ELMÚLT – 2 x 30 másodperces folyamatos állandó hang, közte 30 másodperces szünettel

Jelentése: A VESZÉLY ELMÚLT!

2 x 30 másodpercig tartó, egyenletes hangmagasságú szirénahang, a jelzések közötti 30 másodperces szünettel, amely jelzi a veszély elmúltát.

VEGYI-VESZÉLY ESETÉN VÉGREHAJTANDÓ LAKOSSÁGI FELADATOK

1.
A baleset bekövetkeztéről
szirénajel tájékoztatja.

2.
Keressen védelmet
otthonában!

3.
Csukja be az ajtókat és
az ablakokat!

4.
Kapcsolja ki a szellőző és a
klímarendszert!

5.
Menjen a lakás legmagasabb
Helyiségébe

6.
Figyelje a médiák
adásait

Szükség esetén: elzárkózás

A lakosság védelmének elsődleges módszere az elzárkóztatás. Az elzárkóztatással kapcsolatos információkat elsősorban a médiákon keresztül, a szabadban tartózkodók az elzárkóztatásra szóló felhívást a riasztó-tájékoztató eszközökön keresztül kaphatják meg.

A szabad területen lévők az elzárkózásra szóló felhívás hallatán kötelesek azonnal a legközelebbi fedett, részben, vagy teljesen előkészített helyiségbe vonulni.

Az otthon lévők kötelesek az úton lévőket befogadni. Az esetleges vegyi-, vagy egyéb sérülést szenvedett személy köteles jelentkezni a kijelölt orvosi segélyhelyen, hogy megfelelő orvosi ellátásban részesülhessen.

Elzárkózáskor végrehajtandó feladatok: - redőnyök leeresztése, -klímaberendezés leállítása, - a nyílászáró eszközök fokozott szigetelése (szigetelő csíkokkal, ragasztószalagokkal, pokróccal, vizes ruhákkal való eltakarással.)

Tömegrendezvények

A könnyebbé váló közlekedés és a népesség növekedése miatt egyre több ember látogatja a különböző eseményeket, rendezvényeket. A sportmérkőzéseken, a tüntetéseken vagy a bevásárlóközpontokban nagy tömeg gyűlhet össze. A csoportos emberi magatartás egyik legkatasztrofálisabb megjelenési formája a pánik okozta, tömeges, fejvesztett menekülés. Ez a menekülés gyakran halálos kimenetelű balesetekhez is vezethet, mert a tömeg embereket nyom össze vagy tipor el. Ezt a viselkedést gyakran életet veszélyeztető szituációk váltják ki, pl. tüzeset egy zsúfolt épületben, természeti katasztrófák stb. Vannak esetek, amikor az ülő- vagy állóhelyekért siető emberek között alakul ki pánikszerű rohanás, máskor pedig minden ok nélkül. A szakemberek ugyan folyamatosan dolgoznak ki módszereket az ilyen szerencsétlenségek mértékének csökkentésére, de a tömeges események száma és mérete egyre nő, ezek gyakorisága is emelkedik. Ezért fontos az emberek felkészítése a tömegpánik elkerülése érdekében.

Hogyan alakul ki a pánik?

Veszély kialakulása esetén az emberek között a pánik elkerülhetetlen.

Az emberi agy a veszély elkerülése érdekében automatikusan próbál védekezni: hirtelen megnő az idegrendszernek az alapizgalmi szintje, és ennek következményeként egyszerűen a legtöbb ember képtelen arra, hogy gondolkozzon, racionálisan felmérje a helyzetet. Ezt hívják egyszerűen "idegrendszeri korlát"-nak. Az agy tehát blokkolja a gondolkodást, „vészhelyzet” üzemmódra kapcsol és csak az ösztönök működnek: pánik van, tehát menekülni kell. Éppen úgy, mint az állatoknál. Az állatvilágban is az nyer és az éli túl, aki gondolkodás nélkül azonnal reagál.

Amikor a tömeg egy emberként ismeri fel, hogy életveszélyes helyzet alakult ki, mindenki gondolkodás nélkül a legegyszerűbb megoldást választja: azt csinálja, amit a többiek. Az emberek meggyorsítják lépteiket. Ilyenkor a gyors haladás következtében egyre közelebb kerülnek egymáshoz, és megkezdődik a lökdösődés. A haladás koordinálatlanná válik, különösen ha szűk kijáraton próbálnak átmenni. A kijáratoknál dugulások és tömörülések keletkeznek. Az összepréselődött emberek tömege hatalmas erőt fejt ki. Az egyén ilyenkor úgy látja, hogy a többi ember jelenléte egyenesen akadályozója a menekülésének, ezért a velük való együttműködés helyett inkább a versenyt választja a reakció formájaként, s a tét saját életének mentése. A menekülés egyre kilátástalanabb, mivel a sérült, földre zuhanó

emberek további akadályt képeznek. Az emberek hajlanak a közelükben lévők utánzására. A megvadult, vak tömeg gyakorta észre sem veszi, hogy van másik kijárat, amelyen könnyen elmenekülhetnének.

A menekülési pánikhelyzeteknek 2 alapváltozatát különböztethetjük meg:

1. Az emberek tudják, hogy merre van a kijárat, és a problémát elsősorban az okozza, hogy nem tudják elég gyorsan elhagyni a helyiséget, mert túl sokan vannak és a kijárat szűk, így ott az emberek feltorlódnak. Ilyenkor a kijárat elé helyezett oszlop segíthet a szabad áramlás növelésében, mert csökkentheti az ott fellépő nyomást.

2. A másik alaphelyzet, amikor egy hirtelen, riadalmat keltő információ (például tűzriadó esetén) után zárt térben (terem, bolt, mozi) tartózkodó emberek próbálnak menekülni olyan feltételek között, amikor a sötét vagy füst miatt a kijárat helye nem látható. Ekkor a "feladat" része a kijárat megtalálása, és kérdés, hogy ebben a pánikhelyzetben az emberek képesek-e kollektív módon cselekedni.

Mit tegyünk?

- Mielőtt még kitörne a hanyatt-homlok menekülés, egy nagyon pontos, nagyon rövid, nagyon egyszerű instrukcióval kell megmondani, vagy megmutatni, hogy merre van a kijárat.
- Fontos a "Lassan járj, tovább érsz" mondás gyakorlati alkalmazása. Ha normális léptekkel haladnak az emberek, könnyebben eljutnak a kijáratig és átjutnak rajta, mintha rohannának.
- Maradjunk nyugodtak, higgadtak! Vigyázzunk társainkra!
- Ha sérült embert látunk, vigyük védett helyre. Nyugtassuk meg, öntsünk belé erőt! Minél hamarabb értesítsük a mentőket.